

29.6.6

70a (משנה r) → 71a (בשדה כתיב)

1. וְלֶחֶם וְקָלִי וְכֶרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הַבִּיאָאֲכֶם אֶת קֶרְבֶּן אֱלֹהֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם: וּיְקָרָא כג, יד
2. וְהָיָה בְּאֲכֻלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָהּ לָהּ: בַּמִּדְבָּר טו, יט
3. לֹא תֹאכְלוּ עֲלֵיו חֶמֶץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכְלוּ עָלָיו מִצּוֹת לֶחֶם עֵנִי כִּי בַחֲפֹזוֹן יִצְאֶת מֵאָרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאָרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: דְּבָרִים טז, ג
4. וְכִי יִפֹּל מִגְּבֻלְתֶּם עַל כָּל זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר יִזְרַע טְהוֹר הוּא: וּיְקָרָא יא, לז
5. קֶרְבֶּן רֵאשִׁית עֲרֹסְתֵיכֶם אֲתֶם לָהּ וְאֵל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יֵעָלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ: וּיְקָרָא ב, יב
6. מֵרֵאשִׁית עֲרֹסְתֵיכֶם תִּתְּנוּ לָהּ תְרוּמָה לְדֹרֹתֵיכֶם: בַּמִּדְבָּר טו, כא
7. וְאִם תִּקְרִיב מִנְחַת בְּכוֹרִים לָהּ אֲבִיב קְלוּי בְּאֵשׁ גֵּרֶשׁ כֶּרְמֶל תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת בְּכוֹרֶיךָ: וּיְקָרָא ב, יד
8. שִׁבְעָה שִׁבְעַת תִּסְפֹּר לָךְ מֵהַחֵל חֶרְמֶשׁ בְּקֶמַח תַּחֵל לְסַפֵּר שִׁבְעָה שִׁבְעוֹת: דְּבָרִים טז, ט
9. וְחַג הַקִּצִּיר בְּכוֹרֵי מַעֲשֵׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׂנָה בְּאֶסְפָּךְ אֶת מַעֲשֵׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה: שְׁמוֹת כג, טז

I 'לחם' shared by the "five grains" משנה ז'

- a List: (wheat), שעורה (barley), כוסמין (rice-wheat), שיפון (spelt-wheat), שובלת שועל (two-rowed barley)³
- i note – "spelt" is a subset of wheat, other two are subset of barley – re: כלאים
- ii note: rice and millet are left off – per לחם::לחם (vv. 2-3)
- 1 and: we know that לחם עוני must be from the five grains, per v. 3 – must be leavenable
- b חלה: all of them – and only them – are liable for חלה
- c שיעור: all five can be "merged" to generate שיעור
- i grains, flour and dough are מצטרף – but for what purpose?
- 1 איסור חדש ד' כהנא
- 2 חמץ בפסח ד' יוסף
- 3 ירושלים מע"ש מ"ש outside of ירושלים
- 4 טומאת אוכלים ד' דבא
- (a) Teaching: that grain and flour must be like dough, i.e. shelled and visible
- (i) Challenge: teaching ברייתא that wheat is מצטרף even in husk (barley must be husked)
1. Challenge: תדבר"י – v. 4 – just as people plant, including seeds
2. Answer: that is if the barley is moist (seeds are reckoned); if dry – not reckoned
- d פסח may not be eaten (considered "חדש") before פסח עמר
- i Per: לחם::לחם (vv. 1, 3, as per above)
- e Nor: to harvest before the עמר
- i Per: ראשית::ראשית (vv. 5, 6)
- f Time frame: if they took root "before the עמר" – that is מתיר; if not, must wait for the next year's עמר
- i Meaning of "may not harvest before the עמר":
- 1 ד' יונה before it is cut
- 2 ד' יוסי בר זבידא before it is offered
- (a) Challenge (to יונה ד'): why not state succinctly – may not cut or eat before פסח
- 3 Rather: their dispute is in re: the סיפא – if it took root before the עמר (is brought/offered), עמר is מתיר...
- g Question (ר' יאשיהו ד' אלעזר): what is the source for the השרשה determining היתר of עמר?
- i Answer1: the עמר is brought from אביב (v. 7), implying that other grain, not fit, is מותר and is not yet אביב
- 1 Challenge: perhaps it has to have grown to 1/3 its normal growth (עונת מעשרות) and השרשה is insufficient
- ii Answer2 (שמואל): from v. 8, implying that some non-חרמש is מותר thereby
- 1 Challenge: perhaps that refers to straw
- iii Answer3 (ר' יצחק): קמה (v. 8) – implies there are some non-stalks that are מותר
- 1 Challenge: perhaps it must have grown some (enough to bend, even if not cut)
- iv Answer4 (רבא): v. 9 – אשר תזרע – from the time of planting
- 1 Challenge (ר' פ'): then no need for השרשה, should be מותר immediately
- 2 Defense: it states בשדה → must be "in" the field (i.e. taken root)

³ These definitions follow Felix in several works, including במשנה החקלאות